

ПОСТАНОВА
Верховної Ради України

**Про Рекомендації парламентських слухань на тему:
"Транскордонне співробітництво як чинник
євроінтеграційних процесів України"**

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 43, ст.740)

Верховна Рада України **постановляє**:

1. Схвалити Рекомендації парламентських слухань на тему: "Транскордонне співробітництво як чинник євроінтеграційних процесів України" (додаються).
2. Кабінету Міністрів України до 14 листопада 2016 року поінформувати Верховну Раду України про стан реалізації Рекомендацій парламентських слухань, схвалених цією Постановою.
3. Контроль за виконанням цієї Постанови покласти на Комітет Верховної Ради України з питань європейської інтеграції.
4. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України	А.ПАРУБІЙ
м. Київ 21 вересня 2016 року № 1537-VIII	

СХВАЛЕНО Постановою Верховної Ради України від 21 вересня 2016 року № 1537-VIII
--

РЕКОМЕНДАЦІЇ
**парламентських слухань на тему: "Транскордонне
співробітництво як чинник євроінтеграційних процесів
України"**

Заслухавши та обговоривши питання транскордонного співробітництва України в контексті актуальних процесів європейської інтеграції та децентралізації, зокрема у рамках євро регіонів, учасники парламентських слухань на тему: "Транскордонне співробітництво як чинник євроінтеграційних процесів України", що відбулися 8 червня 2016 року, відзначають, що транскордонне співробітництво у різних формах міжтериторіальної співпраці є не лише ефективним чинником міжнародної діяльності України, а й важливим інструментом розвитку регіонів, міст і територіальних громад, насамперед тих, що межують із сусідніми країнами або мають усталені відносини з територіальними партнерами в інших країнах.

Сучасні глобалізаційні процеси справляють значний вплив на соціально-економічний розвиток України, перед якою постали нові зовнішні і внутрішні виклики. Водночас ці процеси у своїй сукупності спричиняють різку диференціацію в розвитку окремих регіонів. Важливим кроком для подолання цього явища є використання потенціалу транскордонного співробітництва як інноваційного інструменту державної регіональної політики у поєднанні з іншими доступними засобами регіонального розвитку. За умов належної державної підтримки і координації транскордонне співробітництво може стати потужним каталізатором євроінтеграційних процесів в Україні.

Дієвою організаційною формою транскордонного співробітництва є євро регіони. Співпраця в рамках євро регіонів передбачає, насамперед, визначення першочергових завдань і формування системи проектів, що відповідають євроінтеграційним пріоритетам державної та європейської регіональної політики, зокрема з розбудови транспортної, енергетичної, прикордонної, туристичної та інформаційної інфраструктури, сучасних систем техногенно-екологічної безпеки, соціального захисту, освіти і науки, розвитку підприємництва, що забезпечить сталий соціально-економічний і просторовий розвиток територій та запобігатиме подальшому збільшенню розривів у цих сферах на кордоні Європейського Союзу (ЄС) з Україною.

Для підвищення ефективності транскордонного співробітництва місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування і територіальним громадам слід надати більше самостійності у вирішенні спільних з адміністративно-територіальними одиницями сусідніх держав транскордонних проблем розвитку, зокрема в частині формування місцевих бюджетів та використання відповідних коштів. Це питання тісно пов'язане з процесами децентралізації влади в Україні, що відбуваються відповідно до принципів і засад, прийнятих у Європейському Союзі.

Враховуючи сучасний стан та наявні перешкоди у розвитку транскордонного співробітництва, особливості інституційно-правового та соціально-економічного розвитку регіонів, які водночас є основними об'єктами регіональної політики України та суб'єктами транскордонного співробітництва,

учасники парламентських слухань на тему: "Транскордонне співробітництво як чинник євроінтеграційних процесів України" **рекомендують**:

1. Верховній Раді України:

1) якісно покращити законодавче забезпечення розвитку транскордонного співробітництва, зокрема в рамках єврорегіонів, згідно з положеннями [ГЛAV 27](#) і [28](#) розділу V Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі - Угода про асоціацію), серед іншого - шляхом адаптації законодавства України до права ЄС та Ради Європи щодо формування об'єднань єврорегіонального співробітництва (Euroregional Cooperation Grouping - ECG) та європейських об'єднань територіального співробітництва (European Grouping for Territorial Cooperation - EGTC), а також внести зміни до законодавства, пошириши визначення суб'єктів транскордонного співробітництва на асоціації, утворювані такими суб'єктами для здійснення транскордонної діяльності;

2) під час розгляду проєктів законодавчих актів і міжнародних договорів України здійснювати оцінку впливу та забезпечувати сприяння розвитку транскордонного співробітництва;

3) внести зміни до законодавства з метою забезпечення належної координації та створення механізму надання державної підтримки проєктам транскордонного співробітництва та міжнародної технічної допомоги, які відібрані для фінансування коштом ЄС, у вигляді державного співфінансування їх реалізації (повного або часткового);

4) визначити та законодавчо закріпити повноваження місцевих і центральних органів виконавчої влади щодо реалізації заходів транскордонного співробітництва з урахуванням децентралізації та принципу субсидіарності;

5) законодавчо визначити поняття "прикордонна торгівля", "організація прикордонної торгівлі" відповідно до положень ГАТТ;

6) налагодити регулярний контроль за виконанням цих Рекомендацій з боку Комітету Верховної Ради України з питань європейської інтеграції у взаємодії з Комітетом Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування та Комітетом Верховної Ради України у закордонних справах, забезпечити щорічний розгляд стану їх виконання на засіданнях зазначених комітетів.

2. Кабінету Міністрів України у рамках виконання зобов'язань за розділами 7.2.3, 7.2.4 і 7.2.6 Порядку денного асоціації між Україною та ЄС для підготовки та сприяння імплементації [Угоди про асоціацію](#), ухваленого Радою асоціації Україна - ЄС 16 березня 2015 року:

1) забезпечити подання на розгляд Верховної Ради України проєкту Закону України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розвитку транскордонного співробітництва з урахуванням:

а) необхідності координації транскордонного співробітництва центральними і місцевими органами виконавчої влади та уникнення дублювання їхніх дій, зокрема вироблення Міжвідомчою координаційною комісією з питань регіонального розвитку дієвих засобів виявлення, підготовки, відбору та належного супроводження системних транскордонних проєктів, які відповідають завданням державних і регіональних програм, поєднують актуальні аспекти розвитку територіальних громад і секторів соціально-економічної сфери, сприяють прискоренню впровадження положень законодавства ЄС в Україні;

б) ролі транскордонного співробітництва як складової регіональної політики України, інструменту соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та ключового чинника європейської інтеграції на регіональному і місцевому рівнях;

в) забезпечення державної підтримки програм транскордонного співробітництва і співфінансування проєктів із залученням міжнародної фінансової допомоги і спрощення процедури реєстрації та перереєстрації транскордонних проєктів Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, що здійснюється на підставі постанов Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року [№ 153](#) "Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги" та від 28 серпня 2013 року [№ 629](#) "Про внесення змін до Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги";

2) затвердити Державну програму розвитку транскордонного співробітництва на 2016-2020 роки та забезпечити фінансування включених до неї заходів і проєктів, а також забезпечити підтримку діяльності української частини єврорегіонів у рамках цієї програми;

3) розробити оптимальний механізм державного сприяння розвитку єврорегіонів з напрацюванням методичних рекомендацій щодо їх подальшої реорганізації відповідно до практики ЄС;

4) провести консультації з Європейською Комісією щодо розширення джерел і збільшення обсягів фінансування транскордонних проєктів Європейським інструментом сусідства та партнерства, ширшого залучення України до реалізації Дунайської транснаціональної програми та інших, що фінансуються Структурними фондами ЄС, відповідно до Висновків Ради ЄС від 13 квітня 2011 року щодо Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

5) вжити заходів щодо інтенсифікації участі регіонів України в реалізації Стратегії ЄС для Дунайського регіону, у тому числі на виконання спільних завдань [Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат](#) і Міжнародної комісії із захисту річки Дунай та поширення сфери дії проєктів зазначеної Стратегії на Львівську, Тернопільську, Хмельницьку і Вінницьку області на лівобережжі річки Дністер;

6) забезпечити пріоритетність розгляду та узгодження рішень щодо ухвалення і спільної реалізації проєктів транскордонного співробітництва на двосторонній основі, зокрема Українсько-румунською спільною президентською комісією, Українсько-польською міжурядовою координаційною радою з питань міждержавного співробітництва, міжурядовими комісіями з питань економічного, промислового, наукового і технічного співробітництва, виробити механізм реалізації прийнятих рішень;

7) вжити заходів щодо укладення угод з сусідніми державами - членами ЄС про організацію спільного контролю та співробітництво під час здійснення контролю осіб, товарів і транспортних засобів на міжнародних пунктах пропуску, розробити проєкти законодавчих актів щодо скорочення переліку і спрощення процедур митного оформлення, здійснення контролю осіб, товарів і транспортних засобів з метою усунення перешкод для реалізації проєктів транскордонного співробітництва та ефективного використання ресурсів і засобів, що надходять в Україну за цими проєктами;

8) розробити Національну програму формування та розвитку транскордонних кластерів в Україні, програми підтримки транскордонних індустріальних та технологічних парків, економічних і промислових зон на території України з метою стимулювання регіонального економічного розвитку;

9) прискорити укладення угод про фінансування програм прикордонного співробітництва "Польща - Україна - Білорусь", "Угорщина - Словаччина - Румунія - Україна", "Румунія - Україна" та "Басейн Чорного моря" Європейського інструменту сусідства та партнерства на 2014-2020 роки;

10) забезпечити розроблення системи статистичних показників та формування розподілених баз даних про відповідні аспекти територіального розвитку і транскордонного співробітництва, що дадуть змогу прогнозувати, виявляти та порівняльно оцінювати доцільність здійснення і результативність проєктів транскордонного співробітництва;

11) забезпечити підтримку проєктної ініціативи "Формування інформаційного простору європейської інтеграції в Україні" в частині створення відповідного іміджу та сприяння просуванню українських ініціатив у сфері транскордонного співробітництва.

3. Суб'єктам, учасникам транскордонного співробітництва спільно з центральними та місцевими органами виконавчої влади у процесі реалізації завдань [Угоди про асоціацію](#), виконання [Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року](#), здійснення децентралізації влади та інших реформ:

1) спільно з партнерами у ЄС та інших країнах, зокрема в рамках діючих і новостворюваних єврорегіонів, у співпраці з Радою дунайських міст і регіонів, у взаємодії з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством закордонних справ України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, іншими центральними органами виконавчої влади визначити основні пріоритети

та ключові завдання транскордонного співробітництва як чинника сталого соціально-економічного і просторового інноваційно-інвестиційного розвитку відповідних регіонів, міст і територіальних громад;

2) у взаємодії з Міністерством інфраструктури України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, іншими центральними органами виконавчої влади узгодити на міжрегіональному рівні проєктні пропозиції з техніко-економічного обґрунтування відновлення і розбудови транскордонної транспортної інфраструктури та використання транзитного потенціалу відповідно до пріоритетів національних транспортних стратегій, завдань Засобу єднання Європи (Connecting Europe Facility - CEF) і Транспортної платформи "Східного партнерства", зокрема за пріоритетом I Стратегії ЄС для Дунайського регіону, [Протоколом про сталий транспорт до Рамкової конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат](#), Спільним документом з просторового розвитку країн Вишеградської групи у розширеному форматі V4+2 та іншими міжнародними рішеннями з урахуванням оцінки впливу на стан довкілля і на соціально-економічний розвиток, у тому числі щодо реалізації туристичного потенціалу регіонів і міст;

3) у взаємодії з Міністерством енергетики та вугільної промисловості України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, іншими центральними органами виконавчої влади визначити можливості реалізації транскордонних проєктів з видобування, постачання, використання і збереження енергоресурсів та енергії, зокрема за пріоритетом II Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

4) у взаємодії з Міністерством культури України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством інфраструктури України та іншими центральними органами виконавчої влади визначити завдання створення транскордонних туристичних мереж, об'єднань туроператорів і розподілених баз даних, що сприятимуть реалізації спільних проєктів збереження культурної спадщини і раціональної розбудови ринку туристичних послуг та залучення необхідних для цього інвестицій, зокрема за пріоритетом III Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

5) у взаємодії з Міністерством екології та природних ресурсів України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державним агентством водних ресурсів України, іншими центральними органами виконавчої влади та з урахуванням наявних міжнародних напрацювань визначити спільні пріоритетні транскордонні проєкти за басейновим принципом управління водними ресурсами згідно з Рамковою водною директивою ЄС, пріоритетом IV Стратегії ЄС для Дунайського регіону та рекомендаціями Весівної мережі басейнових організацій (INBO), забезпечивши концентрацію зусиль для залучення інвестицій у сучасні системи водопостачання, каналізації, очищення і обліку, зокрема для виконання українсько-молдовських домовленостей щодо оновлення системи очисних споруд у населених пунктах вздовж річки Дністер;

6) у взаємодії з Міністерством екології та природних ресурсів України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Українським гідрометеорологічним центром, іншими центральними органами виконавчої влади та з урахуванням попередніх транскордонних напрацювань, вимог [Директиви 2007/60/ЄС](#) Європейського парламенту та Ради про оцінку та управління ризиками затоплення узгодити питання ініціювання та участі в проєктах у сфері запобігання, протидії та ліквідації наслідків природно-антропогенних надзвичайних ситуацій, зокрема таких, що відбуваються внаслідок глобальних кліматичних змін, на транскордонних водотоках, у разі необхідності здійснення міжнародних аварійно-рятувальних заходів тощо, зокрема за пріоритетом V Стратегії ЄС для Дунайського регіону та за принципами Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР);

7) у взаємодії з Міністерством екології та природних ресурсів України, Міністерством аграрної політики та продовольства України, Державним агентством лісових ресурсів України та іншими центральними органами виконавчої влади визначити пріоритетність та узгодити транскордонні проєктні ініціативи у сферах збереження біорізноманіття, розбудови міжнародної екологічної мережі та національних парків, сталого розвитку сільських територій, захисту атмосферного повітря, ґрунтів, надр, відновлення гірських лісів, раціонального поводження з відходами з метою запровадження кращих доступних технологій щодо вимог адаптації до глобальних кліматичних змін, зеленого зростання, інтегрованого попередження і контролю забруднень та пріоритету VI Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

8) у взаємодії з Національною академією наук України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, іншими центральними органами виконавчої влади ініціювати транскордонну взаємодію та залучення існуючих мереж навчальних закладів і наукових установ до співробітництва у сфері сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та формування регіональних і локальних геоінформаційних систем, уніфікованих геопросторових даних та розподілених баз даних, що забезпечить широкий доступ до даних щодо відповідних аспектів законодавства і практики ЄС, документів Ради Європи з питань транскордонного співробітництва, сприятиме просуванню інформації про Україну, її регіони, міста і територіальні громади до потенційних партнерів та інвесторів, у тому числі за пріоритетом VII Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

9) у взаємодії з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України і Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, за підтримки Німецького товариства міжнародного співробітництва (GIZ) відновити напрацювання Концепції Національної стратегії формування і розвитку транскордонних кластерів та ініціативу створення підприємницьких форумів на базі єврорегіонів згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України та відповідно до пріоритету VIII Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

10) у взаємодії з Міністерством освіти і науки України, Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Національним агентством України з питань державної служби та іншими центральними органами виконавчої влади зосередити увагу на можливостях реалізації програми Twinning на базі конкретних регіонів в Україні та країнах ЄС, активізувати транскордонне співробітництво навчальних і наукових закладів у сфері післядипломної і безперервної освіти, підготовки та перепідготовки кадрів, а також інституцій з питань зайнятості, молоді та спорту для здійснення спільних проєктів з метою розвитку людського потенціалу та ринків праці, зокрема за пріоритетом IX Стратегії ЄС для Дунайського регіону;

11) у взаємодії з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством закордонних справ України, іншими центральними органами виконавчої влади та відповідними міжнародними організаціями зосередити увагу на формуванні інституційної платформи розвитку транскордонного співробітництва, включаючи активізацію діяльності Асоціації європейських прикордонних регіонів і єврорегіонів України, асоціацій органів місцевого самоврядування областей та міст, що входять до сфери дії Стратегії ЄС для Дунайського регіону, Української асоціації районних та обласних рад, забезпечення участі України у Конференції регіональних та місцевих органів влади Східного партнерства (CORLEAP) та Парламентській Асамблеї ЄВРОНЕСТ, а також підвищити ефективність роботи агенцій регіонального розвитку, професійних і суспільних об'єднань громадянського суспільства та діючих органів єврорегіонів, спрямованої на формування об'єднань єврорегіонального співробітництва відповідно до [Протоколу № 3 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними органами або властями та європейських об'єднань територіального співробітництва](#) відповідно до Регламенту (ЄС) № 1082/2006, доповненого рішенням Європейського парламенту і Ради ЄС від 17 грудня 2013 року, згідно з пріоритетом X Стратегії ЄС для Дунайського регіону, у тому числі сприяти діяльності Інформаційного центру Асоціації європейських прикордонних регіонів у Харківському національному економічному університеті імені Семена Кузнеця з питань розвитку співробітництва між українськими прикордонними регіонами та єврорегіонами і підтримати проведення першого засідання Асамблеї українських прикордонних регіонів і єврорегіонів у першому півріччі 2017 року в м. Вінниця (Єврорегіон "Дністер");

12) у взаємодії з Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерством інфраструктури України, Міністерством економічного розвитку і торгівлі України, Державною фіскальною службою України, Державною прикордонною службою України узгодити пріоритетність і можливості фінансування відповідними структурами ЄС та національного співфінансування реконструкції діючих і створення нових міжнародних пунктів пропуску, їх належного обладнання і забезпечення під'їздів, сучасного оснащення та відповідної підготовки персоналу для здійснення ефективного і надійного прикордонного, митного, екологічного, фітосанітарного та інших видів контролю як ключового чинника успішного розвитку транскордонного співробітництва та елемента європейської безпеки, у тому числі за пріоритетом XI Стратегії ЄС для Дунайського регіону, зокрема вжити заходів щодо:

а) завершення будівництва української частини міжнародних пунктів пропуску Дяківці (Україна) - Раковець (Румунія) і Красноільськ (Україна) - Вікову де Сус (Румунія);

б) будівництва нових міжнародних пунктів пропуску на українсько-польській ділянці державного кордону Лопушанка (Україна, Турківський район Львівської області) - Міхновець (Республіка Польща, Бещадський повіт Підкарпатського воєводства), місцевого пункту пропуску на напрямку Познань (Україна, Рокитнівський район Рівненської області) - Держинськ (Республіка Білорусь, Лельчицький район Гомельської області);

в) будівництва під'їзних шляхів до пункту пропуску Брониця (Україна) - Унгурь (Молдова) та ремонту під'їзних шляхів до діючих та запланованих міжнародних пунктів пропуску на українсько-польському кордоні, зокрема на ділянці Нижанковичі - Старий Самбір, включаючи міст 4+869 на дорозі Т-14-18 Нижанковичі - Самбір - Дрогобич - Стрий 0+000-21+395, відкриття на плановому міжнародному пункті пропуску Нижанковичі - Мальговичі пішохідного пункту пропуску, дороги Т-14-18 Нижанковичі - Самбір - Дрогобич - Стрий 0+000-21+395 на ділянці Нижанковичі - Старий Самбір та мосту на зазначеній ділянці 4+869, дороги Т-14-01 КПП Смільниця - Старий Самбір 15+000-30+000;

г) відновлення міжнародного залізничного сполучення Загуж (Польща) - Хирів (Україна) з продовженням вузькоколіїного маршруту в напрямку Нижанковичі (Україна) - Перемишль (Польща);

г) будівництва додаткових пішохідних і велосипедних пунктів пропуску на українсько-польській ділянці кордону (на ділянці українсько-польського кордону протяжністю 160 км, між пунктами пропуску Утринів - Долгобичув та Шегині - Медика відсутні пішохідні і велосипедні пункти пропуску);

д) будівництва пункту місцевого пропуску на напрямку Палло (Україна, Ужгородський район Закарпатської області) - Матевці (Словацька Республіка, Кошицький край);

е) будівництва залізничного пропускового пункту Ужгород (Україна, Закарпатська область) - Матевці (Словацька Республіка, Кошицький край).